

Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 87.164 van 10 mei 2000

A. 83.413/XIII-1092

In zake : 1. **TILLIEUT** Michel,
2. **de vereniging zonder winstoogmerk ASSOCIATION DES HABITANTS DE LOUVAIN-LA-NEUVE**,
die beide woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Jacques SAMBON, advocaat,
Wijnheuvelenstraat 227
1030 Brussel,

A. 83.416/XIII-1091

In zake : 1. **GREGOIRE** Willy,
2. **de vereniging zonder winstoogmerk L'EPINE BLANCHE**,
die beide woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Jacques SAMBON, advocaat,
Wijnheuvelenstraat 227
1030 Brussel,

tegen :

het Waals Gewest,

dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Etienne ORBAN de XIVRY, advocaat,
route de Beausaint 29
6980 La Roche-en-Ardenne.

Tussenkommende partij :

de naamloze vennootschap PROPRETE, ASSAINISSEMENT, GESTION DE L'ENVIRONNEMENT, afgekort als "**PAGE**",

die woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Francis HAUMONT, advocaat,
rue du Stocquoy 1-3
1300 Waver.

**DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER,
RECHTSPREKEND IN KORT GEDING,**

Gezien de vordering die Willy GREGOIRE en de vereniging zonder winstoogmerk L'EPINE BLANCHE op 9 april 1999 hebben ingesteld met het oog op de schorsing van de tenuitvoerlegging van de artikelen 2 tot 75 van het ministerieel besluit van 16 december 1998 waarbij de naamloze vennootschap PROPLETE, ASSAINISSEMENT, GESTION DE L'ENVIRONNEMENT, afgekort als "PAGE", toegestaan wordt de exploitatie voort te zetten van een centrum voor technische ingraving klasse 2 te Mont-Saint-Guibert, op de plaats "Les Trois Burettes" genaamd, waarbij de voorwaarden voor nabeheer worden vastgesteld en een begeleidingscomité voor het centrum voor technische ingraving wordt ingesteld;

Gezien het op dezelfde dag ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekers de nietigverklaring vorderen van dezelfde bepalingen van de voornoemde handeling vorderen;

Gezien het op 3 mei 1999 ingediende verzoek waarbij de naamloze vennootschap PROPLETE, ASSAINISSEMENT, GESTION DE L'ENVIRONNEMENT, afgekort als "PAGE", vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden in het kort geding;

Gezien de vordering die Michel TILLIEUT en de vereniging zonder winstoogmerk ASSOCIATION DES HABITANTS DE LOUVAIN-LA-NEUVE op 9 april 1999 hebben ingesteld met het oog op de schorsing van de tenuitvoerlegging van dezelfde artikelen van het voornoemde ministerieel besluit;

Gezien het op dezelfde dag ingediende verzoekschrift, waarbij dezelfde verzoekers de nietigverklaring vorderen van dezelfde bepalingen van de voornoemde handeling vorderen;

Gezien het op 3 mei 1999 ingediende verzoek waarbij de naamloze vennootschap PROPLETE, ASSAINISSEMENT, GESTION DE L'ENVIRONNEMENT, afgekort als "PAGE", vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden in het kort geding;

Gezien de nota's met opmerkingen en de administratieve dossiers van de verwerende partij;

Gezien het verslag van mevrouw GUFFENS, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 20 oktober 1999, waarbij besloten wordt de zaak te verwijzen naar een kamer met drie magistraten;

Gelet op de beschikkingen van 25 oktober 1999 waarbij bepaald wordt dat de zaken voorkomen op de terechtzitting van 23 november 1999 om 9.30 uur, de datum waarop de zaken voor verdere behandeling zijn uitgesteld tot de openbare terechtzitting van 30 november 1999, aan het eind waarvan besloten is over te gaan tot een plaatsopneming op 6 december 1999 om 11 uur en de partijen op te roepen om diezelfde dag te verschijnen op de openbare terechtzitting van 16 uur, de datum waarop de zaak voor advies tot de terechtzitting van 13 december 1999 om 15 uur is uitgesteld;

Gelet op de kennisgeving van de beschikkingen tot vaststelling van de rechtsdag en van het verslag aan de partijen;

Gezien het proces-verbaal van plaatsopneming van 6 december 1999;

Gehoord het verslag van de heer HANOTIAU, kamervoorzitter;

Gehoord de opmerkingen van Mr. J. SAMBON, advocaat, die voor de verzoekers verschijnt, van Mr. E. ORBAN de XIVRY, advocaat, van de heren A. HOUTAIN, directeur, en G. FRERE, attaché, die voor de verwerende partij verschijnen, en van Mr. Fr. HAUMONT en Mr. M. UYTENDAELE, advocaten, die voor de tussenkomende partij verschijnen;

Gehoord het eensluidend advies van mevrouw GUFFENS, eerste auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van de vordering tot schorsing :

1. De plaats "Les Trois Burettes" was achtereenvolgens de exploitatiezetel van een zandgroeve vanaf 1937, en van een stortplaats met afwisselend zandwinning tussen 1958 en 1985, de datum waarop de exploitatie van de zandgroeve is stopgezet. De eerste vergunning om afval te storten dateert van 1958. Opeenvolgende exploitatievergunningen hadden eveneens betrekking op nieuwe uitbreidingszones. Een aantal gedeelten van de plaats worden nu reeds geëxploiteerd.

Op het gewestplan is de plaats opgenomen in een te renoveren agrarisch gebied en in een ontginningsgebied op de achtergrond van een agrarisch gebied. De laatste vergunning voor het storten van niet-gevaarlijk afval, vóór die welke is aangevochten bij beroep A.74.047/XIII-508, dateert van 2 februari 1984, waarvan een nieuwe uitbreiding is toegestaan op 29 november 1984.

De exploitatie door de BVBA F. VAN DEN BOSSCHE heeft aanleiding gegeven tot verscheidene overtredingen van de regelgeving; zo heeft het bestuur tussen 1984 en 1989 verscheidene processen-verbaal opgemaakt (onwettige invoer van afval uit Nederland, het storten van industrieel afval op niet daartoe vergunde percelen, het effenen en compacteren van huishoudelijk afval op plaatsen waarvoor de exploitant de middelen met het oog op het ondoorlaatbaar maken van de plaats niet heeft meegedeeld, stankhinder).

Op 29 november 1990 trekt de bestendige deputatie de exploitatievergunning in; die intrekking wordt door de exploitant aangevochten. In het kader van het onderzoek van het beroep worden op 4 december 1990 op initiatief van de Minister van Leefmilieu een comité van experts en een comité van waarnemers ingesteld met het oog op de follow-up van de werken om de plaats in overeenstemming met de voorschriften te brengen, voorgeschreven bij het ministerieel besluit van 17 januari 1991.

Volgens arrest BVBA VAN DEN BOSSCHE, nr. 47.318 van 6 mei 1994, is "het advies van het door Minister LUTGEN opgerichte comité van experts over de exploitatie van de gecontroleerde stortplaats klasse II te Mont-Saint-Guibert" op 11 januari 1991 aan de minister bezorgd; daarin wordt onder meer het volgende gepreciseerd :

" Alvorens zijn taak aan te vatten, heeft het comité van experts vastgesteld dat de hem toegemeten tijd om zijn eerste conclusies in te dienen zeer kort is. Die conclusies moeten immers tegen 12 januari 1991 klaar zijn, aangezien de afdeling Afval het verslag van het comité van experts zal gebruiken om een

omstandig advies te verstrekken aan de Minister in het raam van het beroep dat de BVBA F. VAN DEN BOSSCHE heeft ingesteld".

Het comité van experts wijst erop dat de stortplaats thans ongeveer zes miljoen kubieke meter afval bevat, gestort op een twintigtal hectaren verdeeld over drie "stortvakken". Het is van mening dat de stortvakken voor huishoudelijk afval en voor industrieel en inert afval, die de helft van de stortplaats innemen, niet ondoordringbaar genoeg zijn, dat de verontreiniging die daaruit voortvloeit "niet catastrofaal" is, maar dat de drinkwaternormen op minstens één plek worden overtreden, dat de grondwaterlaag verontreinigd kan raken, net zoals de waterwinningslagen die de campus van de "Université catholique de Louvain" bevoorraden. De conclusie van het advies is dat "het terrein niet voldoet aan de kenmerken die thans van een stortplaats van klasse 2 worden verlangd en nooit daarvoor in aanmerking zal komen, tenzij het kunstmatig en in hoge mate ondoordringbaar wordt gemaakt en efficiënt wordt afgewaterd". Als alternatief voor de zeer dure "optimale" oplossing die erin bestaat de stortplaats met een diepwand te omgeven, stellen de experts voor putten aan te leggen bestemd om het grondwaterpeil te verlagen en om de grondwaterlaag te herstellen, de huidige en de oude stortvakken met een waterdichte laag te bedekken en de stortgassen op te vangen en aan de voet van de huidige taluds een nieuw, efficiënt afwateringssysteem met draineerlagen aan te leggen. De conclusie van het comité luidt als volgt :

" Als men het milieu wil beschermen, is één van die oplossingen noodzakelijk, ongeacht of de exploitatie van de stortplaats wordt stopgezet of voortgezet (...)".

De minister vernietigt op 16 januari 1991 de intrekking, door de bestendige deputatie, van de exploitatievergunning en staat de exploitatie toe tot de vooropgestelde einddatum, te weten 22 november 1994, evenwel met inachtneming van nieuwe voorwaarden.

Dat besluit wordt gewijzigd bij een besluit van 10 januari 1992, dat betrekking heeft op de exploitatievoorwaarden.

De nieuwe voorwaarden zijn onder meer het toepassen van een systeem van waterafdichting met intermediaire drainage van de cunetbodem in de activiteitenzones en de plaatsing van een net van piëzometrische putten bedoeld om de ontwikkelingen te volgen van de kwaliteit van de laag Brusselien zand en om, in voorkomend geval, verontreiniging van diezelfde waterlaag op te vangen (verslag van de technisch ambtenaar, blz. 19).

2. Op 4 februari 1994 dient de NV CETEM, de vroegere BVBA VAN DEN BOSSCHE, waarvan de NV PAGE 899 van de 900 aandelen bezit, een volledig dossier in, met onder meer :

- een aanvraag om een bouwvergunning en een aanvraag om een vergunning voor de exploitatie van een zuiveringsstation (regularisatievergunning);
- een aanvraag om de verlenging van de vergunning om een stortplaats klasse 2 en 3 te exploiteren in Mont-Saint-Guibert, over een gebied van 26,5 hectare.

De aanvraag betreft de volgende soorten afval :

- huishoudelijk afval (klasse 2);
- niet-giftig en ongevaarlijk industrieel afval (klasse 2);
- inert afval (klasse 3).

Driekwart van het afval is huishoudelijk of daarmee gelijkgesteld afval en inert afval, en één kwart is industrieel afval.

De gemiddelde hoeveelheid dagelijks gestort afval bedraagt 2.079 ton, of zowat 520.000 ton per jaar, wat overeenkomt met het dagelijks aan- en afrijden van 231 vrachtwagens.

De vennootschap kiest voor het enkele systeem van milieu-effectbeoordeling.

Die aanvraag wordt op 23 februari 1994 ontvankelijk verklaard.

Diezelfde dag brengt de technisch ambtenaar, te weten de inspecteur-generaal van het Office régional wallon des déchets, die informatie ter kennis van de bestendige deputatie en stelt hij terzelfder tijd ten behoeve van de bestendige deputatie een schema op van de inhoud en de vorm van het milieu-effectonderzoek. Er wordt onder meer gevraagd "in het bijzonder een hoofdstuk (te wijden) aan het saneren van de vroegere zones van de stortplaats, inzonderheid die welke ten oosten van de plaats zijn gelegen". In dat hoofdstuk moeten volgens de ambtenaar "de mogelijke opties kritisch worden bestudeerd teneinde de bestaande of potentiële risico's en hinder zo goed mogelijk te ondervangen en moeten concrete voorstellen in die zin worden gedaan".

3. Op 3 maart 1994 stelt de bestendige deputatie van de provincieraad van Brabant het bestek betreffende het milieu-effectonderzoek vast, maar in het bestek dat uiteindelijk wordt aangenomen door de bestendige deputatie wordt het vereiste van een hoofdstuk specifiek gewijd aan de sanering van de vroegere stortzones van de plaats niet overgenomen (blz. 11 tot 17).

De aanvrager kiest IGRETEC om het onderzoek te voeren; de milieu-effectstudie wordt afgegeven op 22 november 1994.

4. Het openbaar onderzoek heeft plaats van 5 december 1994 tot 3 januari 1995.

Intussen worden voorlopige vergunningen tot exploitatie van de stortplaats uitgereikt.

5. Op 21 december 1994 verstrekt de Conseil wallon de l'Environnement pour le Développement durable (CWEDD) een gunstig advies, na te hebben geoordeeld dat de kwaliteit van het milieu-effectonderzoek en van de niet-technische samenvatting bevredigend is.

6. Nadat een overlegvergadering gehouden is als gevolg van de bezwaarschriften, wordt het milieu-effectrapport op 2, 3 en 5 april 1996 samen opgesteld door de inspecteur-generaal van het Office régional wallon, de gemachtigde ambtenaar Ruimtelijke ordening en stedenbouw, en de directeur van de directie Charleroi van de afdeling Voorkoming van verontreiniging en beheer van de ondergrond; in dat verslag wordt onder meer erop gewezen dat "de koepelvormige ophoging zeer duidelijk zichtbaar zal zijn en het vergezicht vanuit het plateau in de richting van Court-Saint-Etienne en Ottignies belemmerd zal zijn vanwege die ophoging" en dat "een zodanige koepel voor de lager gelegen gebieden het effect van een muur zou hebben". In het verslag wordt eraan herinnerd dat de vorige adviezen van de dienst Stedenbouw en van de bestendige deputatie de uitbreiding van de stortplaats toestonden, maar uitdrukkelijk stelden dat het niveau niet hoger mocht liggen dan dat van de weg (rue des Trois Burettes) of van de omringende gronden. In het verslag wordt geoordeeld dat "het tot stand komen van een koepel alleen kan worden overwogen in het kader van een nieuwe bouwvergunning met het oog op het wijzigen van het reliëf van de bodem", en verder wordt gesteld dat "de heraanleg in opeenvolgende plateaus, zoals is voorgesteld, en de in het vooruitzicht gestelde beplantingen hoe dan ook niet overeenstemmen met het bepaalde in artikel 176 van het Waals Wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw en patrimonium

(WWROSP), zoals het thans van toepassing is voor het saneren van de plaats (zie gewestplan)".

In het verslag wordt geconcludeerd dat de bevoegde besturen niettegenstaande de gemaakte opmerkingen het gevoerde milieu-effectonderzoek als bevredigend beschouwen en oordelen dat het de overheid voldoende kan inlichten bij het nemen van een beslissing.

7. Op 21 juni 1996 gaat de NV CETEM op in de NV PAGE.

8. Op 26 augustus 1996 dient de technisch ambtenaar zijn syntheseverslag in en stelt hij voor aan de toekenning van de vergunning bepaalde voorwaarden te verbinden.

9. Op 30 september 1996 beslist de gemeenteraad van Ottignies-Louvain-la-Neuve het Waals Gewest dringend te verzoeken om een aanvullende audit omtrent de gasuitwasemingen en de bestaande en potentiële verontreiniging van het grond- en oppervlaktewater, enz.

De gemeenteraad van Court-Saint-Etienne, een gemeente die zich in hydrogeologisch opzicht stroomafwaarts bevindt ten opzichte van de grondwaterlaag gelegen in de ondergrond van de stortplaats, sluit zich daarbij aan op 6 februari 1997 en wijst er tevens op dat misselijkmakende stankhinder vrijkomt uit de riolen en de kelders van de huizen gelegen aan het uiteinde van de rue du Grand-Philippe te Beaurieux.

10. Op 24 oktober 1996 kent de bestendige deputatie de vergunning toe om de aangevraagde exploitatie voort te zetten tot 31 december 2010. Op te merken valt dat artikel 7 ervan de exploitant verplicht vóór 31 december 1997 een aanvraag om een bouwvergunning met betrekking tot de aan te leggen koepel in te dienen, dat artikel 8 de exploitant vrijstelt van de verplichting om de holten 1 tot 14 opnieuw met afval te vullen "aan-gezien die zone gesaneerd is", zulks in strijd met de exploitatievoorwaarden voorgesteld door het Office wallon des déchets, en ten slotte dat punt 8, § 7, van de exploitatievoorwaarden de activiteitenzone beperkt tot 5000 m² (bijlage 5, blz. 22).

11. Op 25 oktober 1996 stelt de NV PAGE, die niet op de hoogte is van het de dag voordien uitgevaardigde besluit, bij wijze van bewarende maatregel

beroep in tegen de ontstentenis van een beslissing vóór 10 oktober, een stilzwijgen dat met een weigering overeenstemt.

Op 30 december 1996 stelt de NV PAGE beroep in tegen de expliciete beslissing van de bestendige deputatie, doch handhaaft haar beroep tegen de ontstentenis van een beslissing binnen de gestelde termijn.

Ook de omwonenden, waaronder de Association des Habitants de Louvain-la-Neuve, stellen beroepen in. Deze laatste betoogt, op basis van een proefschrift van een student aan de UCL, dat tot stand gekomen is vertrekkende van maatregelen getroffen door CETEM, dat de stortplaats de laag Brusselien zand stroomafwaarts ten opzichte van de stortplaats aanzienlijk vervuult; dat aldus de concentratie aan nikkel tussen 1991 en 1995 met een factor 10 is toegenomen; dat het milieu-effect-onderzoek op dat punt lacunair is. De Association maakt vervolgens gewag van het advies van het comité van experts, dat op 11 januari 1991 aan de minister is bezorgd. De Association vraagt dat de diepwandtechniek wordt gevolgd, een techniek die sedert 1991 beter gekend is en die overigens is opgelegd voor de stortplaats van IDELUX te Habay-la-Neuve en voor de stortplaats klasse 5.1 van de Cellulose des Ardennes.

Het beroep betreft ook de luchtverontreiniging, die hoegenaamd niet doeltreffend wordt bestreden. De Association stelt ten slotte andere saneringsmaatregelen voor, gebaseerd op een Zwitsers model.

De huidige raadsman van de verzoekers stelt een beroep in namens nog andere particulieren.

De vzw L'EPINE BLANCHE ten slotte stelt op 7 januari 1997 een beroep in bij het Office régional des déchets.

12. Op 23 januari 1997 vernietigt de Waalse Minister van Leefmilieu het besluit van de bestendige deputatie van 24 oktober 1996 en stemt voor een termijn die verstrijkt op 31 december 2010, in met het voortzetten van de exploitatie van het Centrum voor technische ingraving klasse 2 te Mont-Saint-Guibert, terwijl de saneringswerken mogen worden voortgezet tot 21 november 2014.

13. Op 30 januari 1997 geeft de bestendige deputatie de vennootschap de toestemming om op de plaats een geheel van technische eenheden

voor de nuttige aanwending van biogas te exploiteren met het oog op het produceren van elektriciteit.

14. Op 18 februari 1997 geeft de bestendige deputatie de toestemming om op de plaats een station te exploiteren voor het zuiveren van het percolaatwater afkomstig van de gecontroleerde en reeds in bedrijf zijnde stortplaats.

15. Op 20 februari 1997 plakt de gemeente Mont-Saint-Guibert een bericht aan waarbij het publiek in kennis wordt gesteld van de goedkeuring van het ministerieel besluit.

16. Op 14 maart 1997 stelt de directie Waver van het directoraat-generaal Ruimtelijke ordening, Huisvesting en Patrimonium (DGATLP) een proces-verbaal op ten laste van de NV PAGE, wegens werkzaamheden bestaande in een wijziging van het bodemreliëf door grondophoging zonder bouwvergunning : aan de rand van de rue des Trois Burettes is een heuvel van ± 180 meter lang bij ± 2 tot ± 4 meter breed aangelegd, met een goot en grastegels in prefabbeton aan de voet van de heuvel.

17. Als gevolg van een open brief gedateerd 25 maart 1997, die door 23 omwonende instellingen en verenigingen is ondertekend, wordt op 7 april 1997 een vergadering gehouden tussen de vertegenwoordigers van de omwonenden van de stortplaats en het Ministerie van Leefmilieu, teneinde de exploitatievoorwaarden en de maatregelen inzake de controle van de stortplaats van Mont-Saint-Guibert te verstrengen. De kabinetschef van de minister maakt tot tweemaal toe notulen op van die vergadering, die de vzw's echter niet helemaal voldoening schenken.

18. Op 20 april 1997 stellen Willy GREGOIRE en Michel TILLIEUT, alsmede de vzw L'EPINE BLANCHE, een beroep in tot nietigverklaring alsmede een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van 23 januari 1997 (beroep A.74.047/XIII-508). De UCL voegt zich bij hen als vrijwillig tussenkomende partij.

Tijdens de beraadslaging over de zaak trekt de minister bij een besluit van 9 april 1998 het besluit van 23 januari 1997 in en geeft hij een nieuwe vergunning af waaraan nieuwe voorwaarden zijn verbonden.

De minister motiveert dit nieuwe besluit onder meer als volgt :

" Overwegende dat (...) tegen de vergunning afgegeven bij het besluit van 23 januari 1997 thans een vordering tot schorsing van tenuitvoerlegging en een beroep tot nietigverklaring hangende is bij de Raad van State;

Overwegende dat in het licht van de debatten de uitdrukkelijke motivering van die vergunning moet worden aangepast;

Overwegende dat onder meer uit de vergadering d.d. 7 april 1997 tussen de vertegenwoordigers van de omwonenden en het Ministerie van Leefmilieu blijkt dat een aantal voorwaarden tevens gewijzigd of aangevuld dienen te worden".

19. Niettegenstaande dat nieuwe besluit schorst de Raad van State bij de heropening van de debatten bij arrest nr. 73.392 van 30 april 1998 de tenuitvoerlegging van het besluit van 23 januari 1997 en veroordeelt hij het Waals Gewest tot een dwangsom van 1 miljoen frank voor iedere storting van afval gedaan onder de gelding van de geschorste vergunning.

20. In mei 1998 wordt als gevolg van nieuwe uitwasemingen van biogas opnieuw een klacht ingediend bij de afdeling Bescherming van het leefmilieu.

De afdeling Bescherming van het leefmilieu voert van haar kant ambtshalve controles uit waarbij pieken in de uitstoot van biogas worden vastgesteld, inzonderheid in april 1998.

Op 20 mei 1998 bevestigt de afdeling Bescherming van het leefmilieu nogmaals de problemen verbonden aan de stortplaats, inzonderheid :

- de uitwasemingen van biogas, ofwel "over een lange periode" (van 9 tot 12 februari 1998), ofwel met "een zeer belangrijke piek" (4 februari 1998);
- ongeschikte fakkels.

21. Op 9 juni 1998 stellen dezelfde verzoekende partijen als in beroep A.74.047/XIII-508 een beroep tot nietigverklaring en een vordering tot schorsing van tenuitvoerlegging in, gericht tegen het besluit van 9 april 1998 (beroep A.78.889/XIII-665).

Ook de UCL stelt een beroep tot nietigverklaring in, zonder de schorsing van tenuitvoerlegging te vorderen (beroep A.78.891/XIII-666).

22. Op 23 juli 1998 wordt de NV PAGE erkend als exploitant van een centrum voor technische ingraving, "gezien de aanvraag d.d. 15 mei 1998, aangevuld op datum van 22 juni 1996 (sic)".

Op 14 december 1998 verstuurt de directeur-generaal van het directoraat-generaal Natuurlijke hulpbronnen en Leefmilieu (DGRNE) het syntheseverslag van de technisch ambtenaar, samen met een ontwerp van ministerieel besluit dat nader tegemoetkomt aan de kritiek geuit tegen het besluit van 9 april 1998.

De verwerende partij heeft dat verslag in haar nota met opmerkingen (blz. 3 en 4) als volgt samengevat :

" Om te beginnen merkt de technisch ambtenaar het volgende op :

- "Het ingraven van afval is een techniek die zich de laatste jaren aanzienlijk ontwikkeld heeft; de opeenvolgende voorstellen op het stuk van de voorwaarden inzake vestiging en exploitatie die het Office wallon des déchets aan de bevoegde overheid doet, houden rekening met die ontwikkelingen en beogen steeds verder te gaan, met het oog op een gedegen bescherming van het leefmilieu" (punt 1.2);
- "Vanwege de omvang van CETEM - in werkelijkheid het grootste centrum voor technische ingraving in Wallonië op basis van het beschikbare volume - en de bijzonder gevoelige context op sociaal gebied en op het gebied van het leefmilieu is het wenselijk dat daaraan bijzondere aandacht wordt besteed" (punt 1.3);
- "Tot slot doen verscheidene studies en commentaren gedaan in het kader van de procedure vóór de Raad van State vragen rijzen met betrekking tot de betrouwbaarheid ervan, en het zou ongetwijfeld wenselijk zijn daarop zo duidelijk mogelijk te antwoorden. Men denke in dit verband inzonderheid aan de stukken voorgelegd door de UCL, onder meer het verslag van professor DELVAUX" (punt 1.5).

Wat de voorstellen betreft, beveelt de technisch ambtenaar het volgende aan :

- 2.1 : "Aangezien het centrum voor technische ingraving een ingewikkelde aangelegenheid vormt en bijzonder gevoelig ligt (...), wordt allereerst voorgesteld een onafhankelijk wetenschappelijk comité ermee te belasten iedere aanpassing voor te stellen van de wijzigingen van de voorwaarden verbonden aan de exploitatie van dat centrum teneinde de veiligheid ervan voor het leefmilieu te verbeteren";
- 2.2 : "Voorts kunnen de overige voorgestelde wijzigingen, om de hierboven uiteengezette redenen, in hoofdzaak teruggebracht worden tot vijf hoofdpunten :
 - de problematiek van het grondwater;
 - de problematiek van lucht-stank-gassen;

- de aanleg van de bodem en van de wanden en het beheer van de eventuele koepel;
- de openbaarheid van de tarieven;
- de sanering".

Elk van die punten wordt onderzocht, waarbij onder meer rekening wordt gehouden met "de frequentie, vaak de gegrondheid van de klachten van de omwonenden over de stankhinder afkomstig van het centrum voor technische ingraving" (2.2.2), het voorstel van richtlijn van de Raad betreffende het storten van afvalstoffen - PB van 24 mei 1997 (2.2.3) -, het geval dat de thans onderzochte vergunning tot wijziging van het bodemreliëf het beheer in de vorm van een koepel toestaat (2.2.3), het eindverslag van de Universiteit van Luik betreffende de situatie in zone 1 van het centrum voor technische ingraving, door CETEM op 30 november 1998 overgezonden aan het Office, waarin duidelijk wordt bevestigd dat verzakkingen kunnen optreden die tot 30 % kunnen oplopen, en daaruit voortvloeiend de noodzaak om een aangepast tonrond profiel op te leggen aan het eind van de exploitatieketen teneinde het conforme beheer van het hemelwater te waarborgen (2.2.3) en het vergelijken van de studie van professor DELVAUX (UCL) met de beschikbare gegevens verzameld door het Office, waaruit geenszins blijkt dat zich de laatste vijf jaar enig probleem op het gebied van het leefmilieu heeft voorgedaan dat te wijten is aan de vroegere, zuidoostelijk gelegen exploitatiezone, gemeenlijk "zone Beniest" genaamd".

24. In het administratief dossier wordt eveneens een niet-gedateerd eindverslag gevoegd betreffende de situatie in zone 1 van het centrum voor technische ingraving (holten 1 tot 6), dat is opgemaakt door Luc COURARD van de Universiteit van Luik. Dat verslag, waarom het Office wallon des déchets op 25 november 1997 verzocht heeft, stelt drie oplossingen voor :

- ofwel het systeem van waterafdichting met drainage helemaal opnieuw aanleggen, waarbij het bestaande systeem wordt verwijderd en de oorspronkelijk geplande koepel opnieuw wordt aangelegd, ditmaal rekening houdend met het evolutieve karakter van de afvalstoffen;
- ofwel bovenop het bestaande systeem een nieuw systeem van waterafdichting met drainage plaatsen, waarbij tussenin ophogingsmaterialen worden aangebracht teneinde de oorspronkelijk geplande koepel opnieuw aan te leggen;
- ofwel de plaats in haar huidige staat laten en zone 1 integreren in de plannen voor een algehele afdekking van het centrum voor technische ingraving zodra die plaats helemaal opgevuld is.

25. Op 16 december 1998 stelt de Minister van Leefmilieu een derde ministerieel besluit vast waarbij de voorheen aangevochten besluiten van

23 januari 1997 en 9 april 1998 worden ingetrokken en waarbij de NV PAGE toestemming wordt verleend het centrum voor technische ingraving te blijven exploiteren tot 31 december 2010.

Dit is de handeling die wordt aangevochten met de beroepen A.83.413/XIII-1092 en A.83.416/XIII-1091, een besluit dat de Minister van Leefmilieu voorstelt als het resultaat van overleg met de omwonenden en met de UCL (persbericht van 21 december 1998), wat door de verzoekers wordt betwist.

26. De bestreden handeling wordt op 31 december 1998 bij gewone brief ter kennis gebracht van Willy GREGOIRE en van Michel TILLIEUT, en op 29 en 31 december 1998 van de vertegenwoordigers van de verzoekende vzw's.

Ze wordt op 24 december 1998 per aangetekende brief ter kennis gebracht van de exploitant.

27. Het besluit is voorts van 11 januari 1999 tot 9 februari 1999 aangeplakt in de gemeenten Court-Saint-Etienne, Ottignies-Louvain-la-Neuve en Mont-Saint-Guibert.

28. Bij twee brieven van 2 februari 1999 deelt de inspecteur-generaal van het Office wallon des déchets de NV PAGE enerzijds mede dat hij instemt met de conclusies van het verslag opgesteld door de Universiteit van Luik, waarbij zone 1 nader wordt omschreven, en vraagt hij bijgevolg dat de derde optie van dat verslag in aanmerking wordt genomen en dat ervoor gezorgd wordt dat de ermee gepaard gaande bewarende maatregelen strikt worden uitgevoerd, en anderzijds dat hij instemt met het alternatieve technische voorstel om het fermenteerbare afval aan het eind van de dag te bedekken, ofwel het besproeien van de werkzone aan het eind van de dag met een product dat de biodegradatie, en bijgevolg ook de productie van stank, vertraagt en het bedekken van het afval met een geballast jute doek.

29. Bij een ministerieel besluit van 17 februari 1999 wordt het wetenschappelijk comité samen-gesteld overeenkomstig artikel 69, § 2, van het bestreden besluit.

30. Bij brief van 22 maart 1999 doet de UCL afstand van haar onderscheiden beroepen ingesteld bij de Raad van State, na een overeenkomst te hebben gesloten met de exploitant.

31. Bij besluit van 1 april 1999 wordt het begeleidingscomité samengesteld. Onder meer Michel TILLIEUT en Willy GREGOIRE maken er deel van uit.

32. Op 16 april 1999 richt de directie Charleroi, afdeling Politie op het leefmilieu, aan de inspecteur-generaal een eerste verslag over het centrum voor technische ingraving, een verslag dat bestemd is voor de minister, waarin een aantal tekortkomingen worden gemeld (ontoereikende elektrische installatie voor lekken, percolaat opnieuw ingevoerd in het afval, niet-afgesloten piëzometrische putten, weegbruggen, ontbreken van naam en handtekening, op het vervoerborderel, van de controleur belast met het verifiëren van de conformiteit van de afvalstoffen, analyses van de waterkwaliteit uitgevoerd door een niet daartoe erkend laboratorium, geen bewijs dat de borg is samengesteld, ...).

33. Op 18 juni 1997 dient de NV PAGE bij de gemeente Mont-Saint-Guibert een nieuwe aanvraag in tot wijziging van het bodemreliëf, teneinde de verschijnselen van differentiële verzakkingen op te lossen en de plaats te exploiteren in de vorm van een koepel of een tumulus, waarvan de top na verzakking achttien meter boven de bovenrand uitkomt.

Naar aanleiding van die aanvraag wordt een milieu-effectonderzoek gehouden, dat wordt afgesloten op 30 juni 1998, een openbaar onderzoek tot 30 november 1998, en een overlegvergadering op 26 november 1998.

Op 24 november 1998 neemt de CWEDD in zijn advies over de wenselijkheid van het project het voorstel in aanmerking van een profiel in de vorm van een zo afgevlakt mogelijke kegel, te weten het alternatief voorgesteld door het adviesbureau, waarbij de gemiddelde helling niet meer dan 5,5 pct. mag bedragen en de top 6 meter bedraagt ten opzichte van de bovenrand.

Het milieu-effectrapport wordt opgemaakt op 5 maart 1999.

34. Los van die aanvraag beslist het college van burgemeester en schepenen van Mont-Saint-Guibert op 15 juni 1998 "in te stemmen met de interpretatie van de gemachtigde ambtenaar van het Waals Gewest (van dezelfde

dag) en te beschouwen dat de bouwvergunning van 1991 het storten van fermenteerbaar huishoudelijk afval toestaat tot op een hoogte gelijk aan de hoogte tussen het niveau van de bodem van de stortplaats en het niveau van de fictieve lijn die de tegenoverstaande randen ervan verbindt, vermeerderd met 25 %".

Die twee beslissingen worden aangevochten vóór de Raad van State (A.79.764/XIII-790).

35. Voorts heeft de vzw L'EPINE BLANCHE op 15 juni 1999 een vordering tot staking van de milieu-overtredingen ingesteld tegen de NV PAGE.

Bij een op 9 juli 1999 gewezen vonnis beschikt de waarnemend voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Nijvel dat de NV PAGE artikel 7, 1°, vierde lid, van het ministerieel besluit van 16 december 1998 (verplichting om een elektrische installatie voor de detectie van lekken te plaatsen) niet geschonden heeft en heropent hij de debatten voor het onderzoek van de overige overtredingen waarvan de vzw de vennootschap beschuldigt;

Overwegende dat de beroepen verknocht zijn; dat er grond bestaat om ze samen te voegen;

Overwegende dat de naamloze vennootschap PROPLETE, ASSAINISSEMENT, GESTION DE L'ENVIRONNEMENT, afgekort als "PAGE", bij op 3 mei 1999 ingediende verzoekschriften vraagt als tussenkomende partij te mogen optreden in de procedures in kort geding; dat er grond bestaat om die verzoeken in te willigen;

Overwegende dat de verzoekers tot staving van het argument dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden handeling een moeilijk te herstellen ernstig nadeel zou kunnen berokkenen, vijf factoren aanvoeren, die als volgt kunnen worden samengevat :

a. Intrinsieke kwetsbaarheid van de vestigingsplaats :

Ze herinneren eraan dat industrieel en chemisch afval voorheen totaal onwettig gestort werd en dat unaniem is vastgesteld dat de oorspronkelijke bescherming van de plaats, gevestigd op Brusselien zand en op een bodemplaat doorkruist met verschuivingen, ontoereikend was. Die intrinsieke kwetsbaarheid van de plaats brengt een risico mee, dat nog verhoogd wordt door de omstandigheid dat de

bevoegde overheid niet over toereikende en/of de vereiste informatie beschikte. De verzoekers voeren ten bewijze ervan de drie opeenvolgende besluiten aan, alsmede de aanvullende studies opgelegd bij het bestreden besluit.

b. Risico's verbonden aan de exploitatie van de stortplaats :

Verontreiniging van de bodem, de ondergrond en het grondwater; luchtverontreiniging wegens de aanwezigheid van biogas afkomstig van de ontbinding van het afval.

c. Ongeschikte exploitatievoorwaarden :

- schending van de artikelen 70 en 71 van het besluit van de Waalse Gewestexecutieve van 23 juli 1987 (zie het bijzondere risico voor zone 2);
- er is geen rekening gehouden met de specificiteit van exploitatie in koepelvorm;
- de elementaire regels inzake het beheer van afvalstoffen (vermengen van huishoudelijk en industrieel afval) zijn geschonden;
- er is geen rekening gehouden met specifieke vervuilingparameters;
- geen controle op de ondergrondse migratie van het biogas;
- de piëzometers zijn ongeschikt (voorzien niet in de mogelijkheid om de grondwaterlaag in geval van sporen van verontreiniging over te pompen of af te leiden);
- gebruik van maskeerproducten;
- ophoging in koepelvorm (risico van grondverzakking, samendrukken van bestaand afval, impact op de intermediaire beschermingsmechanismen, zichtbaarheid van de tumulus, met een aanvankelijke top van 40-45 meter hoog).

d. Ontoereikendheid van en lacunes in de procedure van milieu-effectbeoordeling :

De verzoekers brengen de jurisprudentie MANIQUET en LECOMTE in herinnering, volgens welke de Raad van State oordeelt dat de aard zelf van de projecten waarvoor een milieu-effectonderzoek vereist is, op zich aantoonde dat het aangevoerde nadeel ernstig en moeilijk te herstellen is. Hier betreft het evenwel een project dat ambtshalve aan een milieu-effectonderzoek wordt onderworpen, waarbij de beoordeling dient te geschieden met het oog op de bescherming van het milieu en teneinde de bevoegde overheid in staat te stellen te beslissen of die activiteiten al dan niet moeten worden toegestaan, en zo ja onder welke voorwaarden.

De beoordeling is in casu uitgevoerd door een adviesbureau dat niet de garanties van onpartijdigheid en onafhankelijkheid biedt en dat *ratione materiae* en *ratione loci* onbevoegd is; wat de grond van de zaak betreft, is die beoordeling zeer lacunair, wat blijkt uit het feit dat de bevoegde overheid aanvullende studies heeft moeten laten uitvoeren, met als gevolg dat de overheid niet met kennis van zaken heeft kunnen beslissen.

e. Het potentiële risico van een ernstig nadeel verbonden aan de exploitatie van de stortplaats heeft zich reeds voorgedaan :

De verzoekers verwijzen onder meer naar de analyses uitgevoerd op de piëzometers, naar het proefschrift van J.P. GOFFIN en naar het verslag over de kwaliteit van het grondwater en van de lucht, dat de professoren MARTIN en DELVAUX opgemaakt hebben ten behoeve van de hydrogeologische commissie van de UCL.

De verzoekers maken eveneens gewag van de stankoverlast die de inwoners van Louvain-la-Neuve reeds ervaren hebben en die wijst op de uitstoot van biogas.

Benevens die risico's die zich reeds hebben voorgedaan, zijn er nog de talrijke incidenten en klachten waartoe de exploitatie van de stortplaats aanleiding blijft geven.

Ten slotte verwijzen de verzoekers naar het arrest van de Raad van State d.d. 30 april 1998, waarin vastgesteld wordt dat het milieu-effectonderzoek zeer bondig is wat betreft de verontreiniging van de waterlagen, en dat zich baseert op het voornoemde verslag van de professoren MARTIN en DELVAUX om de weging van de belangen in het geding af te wijzen, te weten het belang van de volksgezondheid tegenover het belang van de exploitatie.

Ze beklemtonen dat het storten van 2 miljoen tot 5,5 miljoen kubieke meter onomkeerbaar is.

De verzoekers wijzen erop dat zij in de nabijheid van de stortplaats gevestigd zijn, in de richting van de heersende winden en van de waterlaag die onder de stortplaats loopt. Dat risico voor de gezondheid van de mens en de bescherming van het milieu is intrinsiek ernstig en moeilijk te herstellen in zoverre het duidelijk onomkeerbaar is;

Overwegende dat de bestreden handeling vergeleken met de vroegere besluiten een groter aantal voorwaarden en bovendien striktere voorwaarden oplegt aan de exploitant; dat het merendeel van de door de verzoekers aangevoerde risico's verband houdt met de ontoereikendheid van en de lacunes in de procedure van milieu-effectbeoordeling;

Overwegende dat, gesteld dat het milieu-effectonderzoek ontoereikend en lacunair is, in verband met de voorwaarde van het risico van een moeilijk te herstellen ernstig nadeel op te merken valt dat de bestreden handeling een permanente follow-up vereist van de ontwikkelingen van de toestand uit het oogpunt van het leefmilieu, dat het bestreden besluit zelf aanvullende studies voorschrijft; dat uit die studies, waarmee rekening kan worden gehouden omdat ze behoren tot de nadere regels tot uitvoering van het besluit, blijkt dat het risico van een nadeel draaglijk is; dat die studies aantonen dat in het besluit rekening is gehouden met dat risico, doordat ze verschillende voorwaarden stellen en oplossingen voorstellen, onder meer over wat er met zone 1 te gebeuren valt; dat in het besluit immers eveneens besloten is tot het instellen van een wetenschappelijk comité en van een begeleidingscomité; dat de plaats gecontroleerd wordt door de afdeling Politie op het leefmilieu, door het Office wallon des déchets en door het Institut scientifique de service public (ISSEP);

Overwegende dat de exploitatie van de nieuwe zones kan worden voortgezet zonder dat zulks normaal gezien een weerslag heeft op de kwaliteit van het grondwater, daar met betrekking tot de technieken van impermeabiliteit van de bodem van de cellen geen kennelijke beoordelingsfout kan worden vastgesteld; dat het aanzicht van de plaats in dat opzicht leerzaam was; dat de verzoekers bij die gelegenheid overigens niet op disfuncties hebben gewezen;

Overwegende dat het probleem van de kwaliteit van het grondwater in werkelijkheid rijst met betrekking tot de vroegere stortzones, en

bepaaldelijk, wat het bestreden besluit betreft, uitsluitend voor zone 1, omdat zich daar geen bodemlaag bevindt en de mogelijkheid overwogen wordt om er opnieuw te storten; dat als gevolg van de bestelde aanvullende studie evenwel besloten is die zone ongemoeid te laten totdat het centrum voor technische ingraving vol is; dat bijgevolg, gesteld dat er een risico bestaat, dat risico niet actueel is en de schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit tijdens de annulatieprocedure niet kan verantwoorden; dat de thans in nieuwe zones aan de gang zijnde exploitatie bijgevolg geen ernstig risico vormt voor de kwaliteit van het grondwater;

Overwegende, wat het probleem van het biogas en van de slechte werking van de fakkels betreft, dat voor de nuttige aanwending van het biogas een vergunning is uitgereikt die voorwaarden stelt, onder meer op het gebied van de temperaturen, die, indien ze in acht worden genomen, moeten voorkomen dat er zich risico's voor de gezondheid voordoen of die risico's op zijn minst moeten beperken; dat die vergunning, aansluitend bij de eerste exploitatievergunning, afgegeven in 1997, niet is aangevochten; dat de eventuele niet-naleving van die voorwaarden een probleem inzake de uitvoering van de vergunning voor de nuttige aanwending van het biogas vormt, die in ieder geval niet door de Raad van State behoort te worden afgekeurd, en zeker niet in het kader van het onderhavige beroep;

Overwegende dat de verzoekers op 5 februari 2000 vragen dat de debatten worden heropend, om reden dat ze "in het kader van een procedure tot nietigverklaring hangende bij de Raad van State" met betrekking tot een centrum voor technische ingraving op het grondgebied van de gemeente Chaumont-Gistoux kennis genomen hebben van een advies van de afdeling Water van het directoraat-generaal Natuurlijke hulpbronnen en leefmilieu, waarin het afdichtingssysteem vooropgesteld door het centrum voor technische ingraving ter discussie wordt gesteld, alsmede van een kritisch verslag d.d. 30 maart 1999 van professor MONTJOIE met betrekking tot datzelfde centrum voor technische ingraving; dat ze voorts gewag maken van de omstandigheid dat met betrekking tot de aanvraag om een stedenbouwkundige vergunning inzake de aanleg van de koepel een openbaar onderzoek gehouden is in januari 2000 en opmerken "dat uit de tot staving van de aanvraag erbij gevoegde plannen blijkt dat het de bedoeling is de gehele stortplaats met nieuw afval te bedekken, onder meer in de zones 1 en 2, waar de exploitatievoorwaarden ontoereikend zijn";

Overwegende enerzijds dat de adviezen en het verslag die worden aangevoerd betrekking hebben op een ander centrum voor technische ingraving dan dat van Mont-Saint-Guibert, en anderzijds dat de kritiek op de omvang van de koepel

betrekking heeft op de aanvraag om een stedenbouwkundige vergunning voor die koepel, een vergunning waartegen een rechterlijk beroep kan worden ingesteld; dat eruit volgt dat er geen grond bestaat om de heropening van de debatten te gelasten;

Overwegende dat niet is voldaan aan één van de voorwaarden gesteld in artikel 17, § 2, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, die vervuld moeten zijn opdat deze de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden handeling kan bevelen; dat de vordering tot schorsing niet kan worden ingewilligd,

B E S L U I T :

Artikel 1.

De zaken ingeschreven onder de nummers A.83.413/XIII-1092 en A.83.416/XIII-1091 worden samengevoegd in de procedure in kort geding.

Artikel 2.

De verzoeken tot tussenkomst ingediend door de naamloze vennootschap PROPLETE, ASSAINISSEMENT, GESTION DE L'ENVIRONNEMENT, afgekort als PAGE", in de procedure in kort geding worden ingewilligd.

Artikel 3.

De vorderingen tot schorsing worden afgewezen.

Artikel 4.

De kosten betreffende de verzoeken tot tussenkomst ingediend door de naamloze vennootschap PROPLETE, ASSAINISSEMENT, GESTION DE L'ENVIRONNEMENT, afgekort als PAGE", bepaald op 10.000 frank, komen ten laste van de verzoekers.

De beslissing over de overige kosten wordt in beraad gehouden.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de
XIIIe kamer, rechtsprekend in kort geding, op tien mei tweeduizend door :

de HH.	HANOTIAU,	kamervoorzitter,
	LEROY,	staatsraad,
	HANSE,	staatsraad,
	SCOHY,	toegevoegd griffier.

De toegevoegd Griffier,

De Voorzitter,

G. SCOHY.

M. HANOTIAU.

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.